

Protocol Pesten

Christelijk College de Noordgouw Heerde

2020-2021

september 2020

Mw. H. Bezuijen - Braam
conrector

mw. M.J.N. Boterman - Balemans (MSEN)
zorgcoördinator / aanspreekpunt pesten

mw. W.G. van der Stege - Bijsterbosch
zorgcoördinator / aanspreekpunt pesten

Christelijk College

de Noordgouw

Inleiding

CC de Noordgouw wil haar leerlingen een veilig pedagogisch klimaat bieden, waarin zij zich harmonieus en op een prettige en positieve wijze kunnen ontwikkelen. De docenten bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een veilig klimaat in een prettige sfeer, zowel tijdens de lessen als daarbuiten. Om dat te kunnen realiseren is het gewenst om duidelijke regels en afspraken met elkaar te maken. Een van die duidelijke regels is dat leerlingen met respect met elkaar dienen om te gaan. Dit wordt niet door alle leerlingen als vanzelfsprekend ervaren; om die reden steken we er energie in leerlingen dit te leren.

Tegen pesten wordt duidelijk stelling genomen en er wordt streng opgetreden wanneer pesten wél plaatsvindt. Vroegtijdig signaleren is van groot belang. In de klas wordt het onderwerp pesten bespreekbaar gemaakt en samen met de leerlingen stellen we regels vast omtrent de omgang met elkaar.

In dit protocol wordt beschreven hoe de school omgaat met pesten en wat de rol is van het Aanspreekpunt Pesten (AP'er). Er wordt aangegeven hoe we willen voorkomen dat pesten plaatsvindt (de preventieve aanpak) en hoe de school handelt als er toch gepest wordt (de curatieve aanpak). Tot slot staan in de bijlage een aantal adviezen en suggesties voor docenten, mentoren en ouders.

Begripsomschrijvingen

Wat is pesten?

We spreken van pestgedrag als dezelfde leerling regelmatig en systematisch bedreigd en geïntimideerd wordt. Pesten is een vorm van geweld en daarmee grensoverschrijdend en bedreigend.

Een klimaat waarin gepest wordt, tast iedereen aan. In een klas waar gepest wordt, kunnen alle leerlingen slachtoffer worden. Pestgedrag moet dan ook door iedereen serieus worden genomen. Het lastige is dat veel pestgedrag zich in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er greep op te krijgen. Zelfs als het pestgedrag wordt opgemerkt, weten anderen niet altijd goed hoe ze hiermee om moeten gaan. Scholen hebben echter een taak (samen met de ouders en de leerlingen zelf) bij het tegengaan van pesten.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Volwassenen dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Voor mentoren betekent het dat ze aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep. Ze maken afspraken met de klas en zorgen ervoor dat deze afspraken nagekomen worden.

Pesten of plagen

Plagen is een normaal verschijnsel. Ieder kind wordt wel eens geplaagd of plaagt zelf. Plagen vindt plaats op basis van gelijkwaardigheid en is vriendschappelijk bedoeld. Pesten is iets anders. Bij pesten wordt een slachtoffer uitgezocht om de baas over te spelen. De pester gebruikt zijn of haar *macht* om het slachtoffer te vernederen, te kleineren, te slaan of uit te schelden. Vaak is er ook een groepje kinderen, dat met de pester meedoet, de meelopers, die bijvoorbeeld bang zijn om zelf het slachtoffer te worden.

Pesten	Plagen
Bewust gericht tegen één persoon, berekenend.	Onbezonnen, spontaan.
Herhaaldelijk, langdurig en systematisch.	Incidenteel, korte duur.
Ongelijke machtsverhouding.	Speelt zich af tussen gelijken.
Pesters en gepeste zijn meestal dezelfde, er is sprake van een vaste structuur.	Wie wie plaagt ligt niet vast, de partijen wisselen.
Het slachtoffer kan (blijvend) psychische en of lichamelijke schade oplopen.	Het slachtoffer loopt geen (blijvende) schade op.

Het specifieke van pesten is dus gelegen in het bedreigende en vooral systematische karakter. We spreken van pestgedrag als het regelmatig gebeurt, waardoor de veiligheid van de omgeving van een leerling wordt aangetast. De inzet van het pestgedrag is altijd macht door intimidatie. Bij dit echte pestgedrag zien we ook altijd de bovenstaande rolverdeling terug bij de betrokkenen.

Hoe gaan we om met pesten: de preventieve aanpak

1. Aan het begin van het schooljaar bespreekt de mentor de schoolregels en de leefregels van de school met de leerlingen.
2. Voorbeeldgedrag van de docent in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar acceptatie van verschillen wordt aangemoedigd, waar ruzies niet met geweld worden opgelost, maar uitgesproken, waar leerlingen gerespecteerd worden in hun eigenheid, waar agressief gedrag van leerlingen niet wordt geaccepteerd en waar docenten duidelijk stelling nemen tegen dergelijke gedragingen.
3. Het onderwerp pesten wordt tijdens mentorlessen regelmatig aan de orde gesteld, telkens in andere bewoordingen (buitensluiten, anders zijn, acceptatie van verschillen, verhuizen, vriendschap, veiligheid, omgaan met elkaar, rollen in de groep) en ook met gebruikmaking van verschillende werkvormen. Belangrijk hierbij is dat het inschakelen van de mentor/docent niet wordt opgevat als klikken en dat een medeleerling ook de verantwoordelijkheid heeft om het pestprobleem bij de mentor aan te kaarten.
4. Er is aandacht voor dit onderwerp in de vorm van projecten, zoals het project *Spijt* dat in alle brugklassen wordt aangeboden.
5. In en rond de school, tijdens pauzes wordt er door de conciërges gesurveilleerd en worden leerlingen op hun gedrag aangesproken.
6. Er is een duidelijk herkenbaar aanspreekpunt pesten: de AP'er.

Hoe gaan we om met pesten: de curatieve aanpak

Bij de curatieve aanpak kijken we naar de verschillende partijen die bij een pestsituatie betrokken zijn en bieden we steun aan alle betrokken partijen.

Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

- Het probleem wordt serieus genomen;
- Er wordt uitgezocht wat er precies is gebeurd;
- Er wordt overlegd met alle partijen over mogelijke oplossingen;
- Er worden afspraken gemaakt die door alle partijen nageleefd dienen te worden;
- Er kan extra hulp ingezet worden (zorgcoördinator, schoolmaatschappelijk werk of externe hulpverleners).

Het bieden van steun aan degene die pest

- Confronteren van de jongere met zijn gedrag en de gevolgen hiervan voor anderen;
- Achterliggende oorzaken van dit pestgedrag boven tafel proberen te krijgen;
- Duidelijke afspraken maken over de omgangsregels en verwacht gedrag;
- Aanbieden van hulp (zorgcoördinator, schoolmaatschappelijk werk of externe hulpverleners);
- Opleggen van hulp (bij stap 4 van het stappenplan).

Het bieden van steun aan de middengroep

De mentor kan deze groep mobiliseren. Deze groep bestaat uit:

- Leerlingen die mee pesten om er zelf beter van te worden;
- Leerlingen die mee pesten, omdat ze bang zijn zelf gepest te worden;
- Leerlingen die niet mee pesten, maar die niets doen om een einde te maken aan het pesten.

Deze middengroep kan ingezet worden bij het doen stoppen van het pesten door toe te zien op het welbevinden van het slachtoffer. De mentor onderneemt daartoe de volgende stappen:

- De mentor maakt het probleem bespreekbaar in de groep;
- De mentor stimuleert dat de leerlingen een eigen standpunt in te nemen en eventueel partij trekken voor de gepeste leerling (leren opkomen voor elkaar);
- De mentor bespreekt met de leerlingen dat 'meelopen' met de pester meestal leidt tot verergering van het probleem;
- Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie;
- De mentor komt hier in de toekomst op terug.

Het bieden van steun aan de ouders

- Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen;
- De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken;
- De school geeft adviezen aan de ouders in het omgaan met hun gepeste of pestende kind;
- De school verwijst de ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners (zorgcoördinator, schoolmaatschappelijk werk of externe hulpverlening).

De ouders van leerlingen die gepest worden, hebben er soms moeite mee, dat hun kind aan zichzelf zou moeten werken. Hun kind wordt gepest en dat moet gewoon stoppen. Dat klopt, het pesten moet stoppen. Echter een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een training aan bijdragen.

De rol van het Aanspreekpunt Pesten (AP'er) bij peestsituaties

De aanwezigheid van een Aanspreekpunt Pesten (anti-pestcoördinator) is verplicht op elke school. Op CC de Noordgouw zijn dat mevrouw Boterman en mevrouw Van der Stege. Zij zijn degenen die van elk pestincident op de hoogte worden gebracht en degenen die de vinger aan de pols houden.

Op onze school is er een procedure afgesproken die gevolgd wordt als er sprake is van ernstige pesterijen. In samenwerking met de mentor zorgt de AP'er ervoor dat duidelijk wordt wat er precies is gebeurd, met wie, door wie, wanneer en waar. Na gesprekken worden afspraken gemaakt (en schriftelijk vastgelegd) en wordt een plan van aanpak geschreven. Maandelijks wordt geëvalueerd of de genomen maatregelen het gewenste resultaat hebben. Deze procedure is ondergebracht in een vijf stappenplan:

Vijf stappenplan bij ernstige pesterijen

Stap 1

- Gesprek met betrokken leerlingen (pester(s) en slachtoffer(s)) o.l.v. mentor en afdelingsleider;
- Ouders van beide partijen worden geïnformeerd door mentor of afdelingsleider. De politie wordt geïnformeerd als er sprake is van strafbare feiten;
- Het Aanspreekpunt Pesten (AP'er) wordt geïnformeerd door de mentor.

Stap 2

- Mentor en AP'er vullen de 'Checklist Pestaanpak' in (wie, wat, waar, wanneer, hoe);
- Mentor en AP'er schrijven een Plan van Aanpak. Hierin worden de afspraken over de gewenste gedragsverbetering binnen een gestelde termijn van vier weken schriftelijk vastgelegd. Deze afspraken worden gecommuniceerd, mondeling en schriftelijk, met pester(s), gepeste(n) en hun ouders/verzorgers;
- Naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor i.s.m. de afdelingsleider; eventuele nieuwe pestincidenten worden vastgelegd;
- Na deze vier weken checkt de AP'er de stand van zaken bij de mentor. De afdelingsleider wordt geïnformeerd.

Stap 3

- Als het pestgedrag niet stopt, volgt een tweede gesprek met de pester(s) en diens ouders/verzorgers o.l.v. de schoolleiding;
- Er worden strafmaatregelen genomen tegen de pester(s);
- Pesters krijgen/De pester krijgt opnieuw vier weken om hun/zijn gedrag aan te passen;
- Begeleiding kan ingezet worden om tot de gewenste gedragsverandering te komen;
- Naleving van de gemaakte afspraken wordt gecontroleerd en bijgehouden door de mentor i.s.m. de afdelingsleider; eventuele nieuwe pestincidenten worden vastgelegd;

- Na deze vier weken checkt de AP'er de stand van zaken bij de mentor. De afdelingsleider wordt geïnformeerd.

Stap 4

- Als het pestgedrag na bovenstaande maatregelen niet stopt, wordt een time out of schorsing aan de pester(s) opgelegd door de schoolleiding;
- Tevens wordt er een hulptraject opgelegd om alsnog tot de gewenste gedragsverandering te komen. De AP'er adviseert bij het samenstellen van een passend hulptraject.

Stap 5

- Indien het pestgedrag aanhoudt na bovenstaande maatregelen, kan de school overgaan tot een definitieve verwijdering van de pester(s); hierbij volgt de schoolleiding het 'protocol schorsing en verwijdering'.

Alle incidenten, afspraken en genomen stappen worden vastgelegd in een dossier en in Magister.

Klachtenregeling

Het streven is om klachten binnen de school op te lossen door onderling overleg van de direct betrokkenen, de afdelingsleider en schoolleiding. Als dit niet mogelijk blijkt te zijn, kan een schriftelijke klacht worden ingediend bij de directie. De vertrouwenspersoon van de school kan hierbij begeleiding bieden. Verdere informatie is te vinden in de klachtenregeling.

Bijlage 1

Informatie voor ouders van gepeste kinderen

Sommige leerlingen lopen meer kans gepest te worden dan anderen. Dat kan met hun uiterlijk, gedrag, gevoelens en sociale uitingsvormen te maken hebben. Leerlingen die gepest worden doen vaak andere dingen of hebben iets wat anders is dan de meeste van hun leeftijdgenoten: ze bespelen een ander instrument, doen een andere sport, zijn heel goed in bepaalde vakken of juist niet. Een kind dat wordt gepest, praat er thuis niet altijd over. Redenen hiervoor kunnen zijn: schaamte, angst dat de ouders met de school of met de pester gaan praten en dat het pesten dan nog erger wordt, het idee dat het probleem onoplosbaar lijkt of dat het gezien wordt als klikken.

Wat kunnen signalen zijn?

- niet meer naar school willen;
- niets meer over school vertellen;
- slechtere resultaten op school dan vroeger;
- vaak dingen kwijt zijn of met kapotte spullen thuiskomen;
- vaak hoofdpijn of buikpijn hebben;
- niet willen gaan slapen, vaker wakker worden of nachtmerries hebben;
- niet alleen een boodschap durven doen;
- bepaalde kleren niet meer aan willen;
- thuis prikkelbaar, boos of verdrietig zijn;

Wat ouders/verzorgers zelf kunnen doen:

- Als het pesten niet op school gebeurt maar op straat, kunt u contact zoeken met de ouders van de pester en vragen er met hun kind over te praten. Gebruik daarbij als argument dat elk kind op straat veilig moet kunnen zijn. Niemand zal dat ontkennen. Houd er wel rekening mee dat iedere ouder in principe voor zijn eigen kind opkomt en misschien het probleem gaat ontkennen.
- Neem uw kind serieus en zeg dat u met anderen gaat proberen het pesten te stoppen.
- Stimuleer uw kind om naar de mentor te gaan of neem zelf contact op met de mentor.
- Praat erover met uw kind of vraag uw kind op te schrijven wat het heeft meegemaakt.
- Probeer uw kind uit te leggen waarom kinderen pesten.
- Maak aan uw kind duidelijk dat elk kind in principe de kans heeft om gepest te worden.
- Vertel dat volwassenen vaak niets doen, omdat ze niet zien dat er gepest wordt of omdat ze niet weten hoe het probleem moet worden opgelost.
- Waarschuw uw kind dat het pesten niet meteen ophoudt als er beter op wordt gelet. Pesten is soms een gewoonte geworden, die moeilijk af te leren is. Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.
- Houd het onderwerp bespreekbaar, informeer regelmatig hoe het gaat.
- Als u van uw kind er met niemand over mag praten, steun dan uw kind, geef achtergrondinformatie en maak duidelijk dat het probleem zich niet oplost door er niet over te praten.
- Help uw kind zijn/haar zelfrespect terug te krijgen.
- Kijk mee met uw kind achter de computer en op zijn/haar mobieltje.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Doe dat niet met een negatieve insteek, maar geef adviezen om aan het pesten een einde te maken.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.

- Houd het niet stil, maar **onderneem actie!!**

Informatie voor ouders van pestende kinderen

- Neem het probleem serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt de kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak van pesten te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Kijk mee met uw kind achter de computer en op zijn/haar mobieltje.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.
- Houd de communicatie open, blijf in gesprek met uw kind. Geef adviezen over andere manieren om met elkaar om te gaan.
- Houd regelmatig en intensief contact met de mentor van uw kind.

Informatie voor ouders van alle kinderen

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Houd rekening met gevoelens van de ouders van zowel het gepeste kind als ook de gevoelens van de pester.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.